

207

T.C

KÜLTÜR BAKANLIĞI

Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

SAYI : B.16.0.APK.0.12.00.01.940 - 584
KONU : Yazılı Soru Önergesi

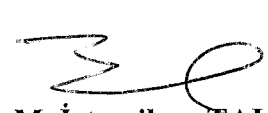
10/11 /1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: T.B.M.M. Başkanlığı KAN.KAR.MÜD.'nün 25 Ekim 1999 gün ve A.01.0.GNS.0.10.00. 02.5700 sayılı yazısı.

Kahramanmaraş Milletvekili Sayın Avni DOĞAN'ın "Topkapı Sarayı'nda meydana gelen tarihi eser hırsızlığı ile ilgili sorumlular hakkında yapılan işlemlere ilişkin" 7/678-2120 esas no'lu yazılı soru önergesinin cevabı ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

M. İstemihan TALAY
Bakan

EKLER:

Ek-1 Cevap (4 sayfa)

DAĞITIM:

Gereği

T.B.M.M. Başkanlığına

Bilgi

Başbakanlığa

2098

CEVAP 1: Sözkonusu çalınan Kuran-ı Kerim ve olaydaki sorumluları hakkında Bakanlığımız Müfettişleri tarafından bir soruşturma başlatılmış olup, halen devam etmektedir.

CEVAP 2: Topkapı Sarayı'nda tarihi eserler (taşınır kültür varlıkları) ve en az onlar kadar değerli olan tüm yapılarının korunmasında çeşitli sistemler uygulanmaktadır. 1984 yılında Kültür Bakanlığı denetiminde İstanbul Teknik Üniversitesi tarafından hazırlanan proje doğrultusunda belirli mekanlara kamera kontrol sistemi, değerli eserlerin olduğu bir depoya da hassas yangın algılama ve söndürme sistemi yapılmıştır. Sadece Hazine Dairesi odalarına da alarm sistemi konmuştur. Ancak bu sistemlerin gelişen teknoloji içinde yetersiz kalması nedeniyle Topkapı Sarayı Müzesi'nin pek çoğu miyadını doldurmuş bu tür koruma sistemlerini özellikle güvenlik kameralarını ve hırsız alarmlarını belli bir program çerçevesinde yenilenmiş bulunmaktadır. Ayrıca yine bu program çerçevesinde daha önce hırsız alarmı konmamış olan bir çok mekana hırsız alarm sistemi yapılmıştır. Güvenlik kameralarından dörtte üçü tümüyle yenilenmiştir. Sarayda birkaç bölüm haricinde bu tür sistemin yenilenmediği mekan kalmamıştır. Diğerleri de program çerçevesinde içinde bulunduğumuz günlerde yenilenerek tamamlanma aşamasına gelmektedir.

CEVAP 3: Topkapı Sarayı'nın Bağdat Köşkü, Revan Köşkü, İftariye Kameriyesi ve Sünnet Odası'nın bulunduğu padişahlara ait Mermer Sofa'da bir yıldır süren hummalı bir restorasyon faaliyeti bulunmaktadır. Revan Köşkü otuz yılı aşkın bir zamandır hiçbir restorasyon görmemiştir. Ata yadigarımız ve büyük bir hürmetle muhafaza etmemiz gereken bu köşkün iç kısmının onarımı tamamlanmış bulunmaktadır. Yıllarca perişan halde bırakılan sedefli dolap ve pencere kapakları dahil olmak üzere kubbe kalem işi onarımı, bütün duvarları kaplayan çinilerin ve elvan pencerelerin sağlamlaştırmaya yönelik restorasyonu tamamlanmıştır. Ayrıca köşkün tamamen çürümüş olan saçakları yenilenmiş, dış cephesindeki çini ve alçı pencere sağlamlaştırma çalışmaları tamamlanmak üzeredir.

Bağdat Köşkü'nün zaman aşımı sebebiyle yer yer tahrip olan sedefli dolap ve pencere kapakları onarılmış, ahşap saçaklarının onarım ve boyası tamamlanmak üzeredir. İftariye Kameriyesi'nde açık havada olması sebebiyle meydana gelen korozyon bilimsel metodlarla temizlenmiş ve koruma altına alınmıştır. Ayrıca, kubbesinin dışındaki çoğu yeri dökülmüş olan altınyaldızları yenilenmiştir. Sofa Köşkü'nün dış cephe boyası yenilenmiş, Has Odanın Asma Bahçesi'ne bakan yapıların Horosan sıva ve dış cephe boya işleri yapılmıştır. Has Bahçe'nin kırılıp dökülmüş olan mermer yolların gerekli yerleri onarılmış, güvenlik için gece

aydınlatması yapılmış, çiçek tarhları 18. yy. Lale Devri modellerine göre düzenlenmiştir. Osmanlı sarayının en önemli yeri olan bütün bu alanın geçmişteki ihtişamına uygun bir görünüm kazanması için gerekli çalışmalar tamamlanmak üzeredir. Ancak bütün bu çalışmalar yapılırken çok sayıda iskele kurulması gerektiğinden meydana gelebilecek tehlikeler gözönünde bulundurularak her tarihi alanda olduğu gibi ziyarete kapatılmıştır. III. Ahmet Kütüphanesi ve Arz Odası'nın yaklaşık dört yıldır ziyarete kapalı olduğu yanlış bir bilgidir. Personel azlığından dolayı bazı bölümler dönüşümlü olarak açılabilir. Ayrıca III. Ahmet Kütüphanesi son on yıldır zaman zaman ancak bu şekilde açılabilir. Arz Odası ise ziyaretçinin her zaman görebileceği şekilde büyük pencereden gösterime sunulabilmektedir ve bu uygulama on-onbeş yıldır devam etmektedir. Sarayın kapalı yerleri bunlarla da sınırlı değildir. Çin Porselenleri sergi salonu, 17 Ağustos depreminden sonra kapatılmak zorunda kalmıştır. Çok sayıda asılı duran porselen olabilecek bir İstanbul depremine karşılık asılı oldukları yerlerden indirilerek düşmemeleri temin edilecek bir biçimde muhafaza altına alınmıştır. Bu mekanın ve sergi vitrinlerinin depreme karşı en az riskli bir şekilde ziyarete açılabilmesi için projelendirme başlatılmıştır. Yine saray mutfaklarında yer alan sarayın kazan, kepçe gibi mutfak eşyaları ile İstanbul camları ve İstanbul porselenlerinin sergilendiği mekanlar da, deprem sonucu oluşan çatlakların onarımı ve ziyaretçi açısından herhangi bir tehlike yaratmaması için kapatılmıştır. Topkapı Sarayı'nda iki yıldır yapılan onarımlar bunlarla sınırlandırılmaz. Sarayın en önemli bölümlerinin bulunduğu Enderun Avlusundaki bütün binaların ülkemiz ve milletimiz adına utanç verici durumda olan dış cephelerinin sıvası ve boyası, uzun süre dayanması amaçlanacak şekilde kurşunları değiştirilmiş, bakımsızlıktan çürümüş olan bütün doğramalar yenilenmiştir.

Yine bu avluda yer alan Arz Odasının dış cephe boyası ve saçaklarının onarımı tamamlanmıştır. Babüs Saade'nin (Saadet Kapısı) saçak ve tavanlarının onarımı tamamlanmış, süslemelerinin yapılmasına devam edilmektedir.

Büyük bir mahalleyi andıran ve geçmişteki sivil mimarimizin en muhteşem örneklerini barındıran Harem'in kurşun yenilemekten sıva, boya işlerine, bazı mekanların çini restorasyondan malakari kalem işlerine kadar gezi güzergahındaki bütün yapıları elden geçirilmiştir. Harem onarımlarına çeşitli yerlerde devam edildiği gibi önümüzdeki yıl boyunca da devam edilecektir. Bütün bu işler yapılırken de Harem, Topkapı Sarayı'nın kalabalık ziyaretçisine açık tutulmuştur. Bağdat ve Revan Köşklerinin bulunduğu alan ise 17 Kasımdan itibaren açılacaktır.

20

CEVAP 4: Topkapı Sarayı'nın binaları için gerekli önlemleri almadan içinde barındırdığı eserlerin sağlıklı bir şekilde korunması mümkün değildir. Bu koruma çok geniş anlamıyla "güvenlik" açısından elzemdir. Sarayın içinde barındırdığı eserlerin envanteri vardır. Bu envanterler 1940'lı yıllarda çok sağlıklı bir şekilde yapılmıştır. Topkapı Sarayı'nın envanteri olmadığı konusundaki gerçek dışı söylentiler yakın bir tarihten itibaren müzeye dönüştürülmeye çalışan Milli Saraylar ile karıştırılmasından kaynaklanmaktadır. Bu envanterlere kayıtlı eserler bölüm bölüm müze uzmanlarının zimmetinde bulunmaktadır. Eser depolarına ancak komisyonlarla girilebilmektedir. Eserlerin yerinde olup olmaması ile ilgili her yıl oluşturulan komisyonlar tarafından genel sayımlar yapılmaktadır. Ayrıca yine kurulan komisyonlar tarafından envanter defterlerindeki bilgiyle karşılaştırılarak yapılan sayımlar ilgili makamlara tam döküm halinde ulaştırılmaktadır. Ancak bu tür sayımlar büyük bir dikkat gerektirdiğinden uzun sürmektedir. Bu tür sayımlar müzenin bütün yoğun işlerine rağmen onbir ayrı bölümde gerçekleştirilmiştir.

CEVAP 5: Topkapı Sarayı'na 1997 yılının son dört ayında 18.000.000.000.-TL'lik bir yatırım yapılmış, kapalı devre televizyon sisteminin bakım ve onarımı gerçekleştirildiği gibi, sarayda eskiden beri mevcut olan 150 KVA gücünde olan ancak yetersiz kalan jeneratöre ilave olarak 400KVA gücünde ilave jeneratör yaptırılmıştır. 1998 yılında 130.400.000.000.-TL. değerinde hırsız alarm sistemi, hassa yangın algılama ve ihbar sistemi ve yine güvenlik için çok gerekli olan anons sistemleri kurulmuştur. Aynı yıl güvenlik açısından gerekli olan ve çağdışı kalmış olan ana elektrik panoları yenilenmiş ve sarayın ikinci avlusunun iç aydınlatmasına 15.000.000.000.-TL'lik yatırım yapılmıştır. 1999 yılında ise 213.000.000.000.-TL'lik bir yatırım ayrılmış olup kapalı devre televizyon sisteminin iyileştirilmesi, hırsız alarm sistemlerinin günün teknolojisine göre bazı bölümlerinin revize edilmesi, güvenlik için gerekli diğer çalışmaların yapılması ve bazı depolara yangın söndürme sisteminin tesisi çalışmaları sürmektedir.

Ayrıca bu yıl içerisinde devre dışı kalmış olan dış aydınlatma için 20.000.000.000.-TL'lik bir yatırım yapılmıştır. Yıl sonuna kadar eksiklerin giderilmesi için 30.000.000.000.-TL daha harcanacaktır. Görev süremde yaklaşık olarak 500.000.000.000.-TL'lik güvenlikle ilgili yatırım yapılmış bulunmaktadır.

CEVAP 6: En önemli kültür miraslarımızdan biri olan Topkapı Sarayı'nda cereyan eden bu olay, az sayıda ve niteliksiz personelle bu tür kurumların yürütülmeye çalışılmasından kaynaklanmaktadır. Otuz yıl önce 300 personele sahip olan saray, emekli olanın yerine yenilerinin verilemeyişi sebebiyle 180 kişiyle 24 saat korunmaya çalışılmaktadır. Hiç şüphesiz koruma ve güvenliğin en başında personel gelir. Ayrıca personele yardımcı olacak elektronik her türlü güvenlik önlemi de (yangın, hırsızlık, nem ortamını ayarlama gibi) kaçınılmazdır. Bu amaçla sarayın bütününe kapsayacak gelişen son teknolojiye uygun güvenlik çalışmaları da sürdürülmektedir. Uzun yılların ihmali sonucunda bu duruma düşen Topkapı Sarayı Bakanlığımızın özverili çalışmalarıyla iki yıldır ayağa kaldırmaya çalışılmaktadır.

CEVAP 7: Teftiş Kurulu Başkanlığımızca düzenlenecek soruşturma raporuna göre gerekli işlemler yapılacaktır.